

استاد ESTAD

ESKİ TÜRK EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

[Journal Of Old Turkish Literature Researches]

E-ISSN: 2651-3013

Cilt: 4 Sayı: 1 Şubat 2021

ss. 442-444

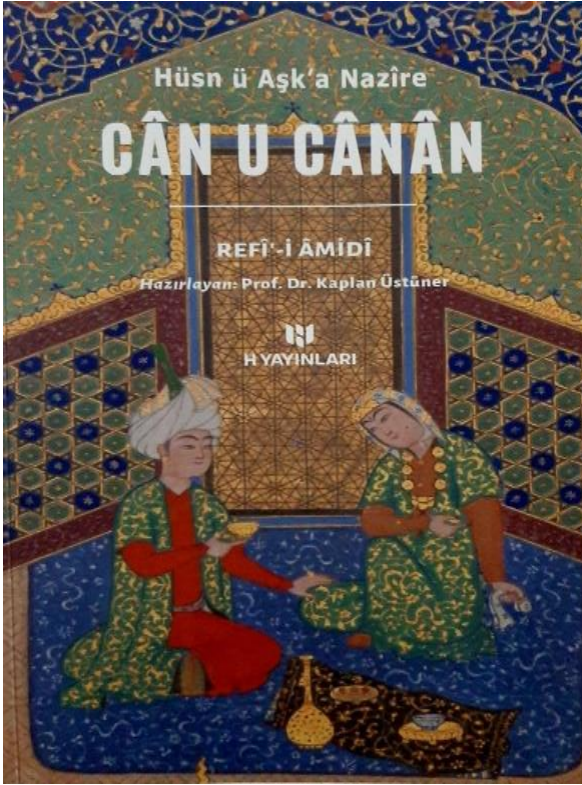
Gelis Tarihi
05/12/2020

Kabul Tarihi
17/02/2021

Yayın Tarihi
28/02/2021

HÜSN Ü AŞK'A NAZİRE CÂN U CÂNÂN¹

Büşra CİDİR²

Klasik edebiyatın başyapıtlarından olan Hüsn ü Aşk, Şeyh Gâlib'in bir mecliste Nâbî'nin Hayrâbâd'ına benzer bir mesnevînin yazılamayacağı iddiasını duyduktan sonra buna karşılık olarak, altı ay gibi kısa bir sürede tamamladığı meşhur mesnevîsidir.

Tasavvuftaki vahdet-i vücud düşüncesinin sembolik ve alegorik bir tarzda anlatıldığı Hüsn ü Aşk'ın şahıs kadrosunu oluşturan isimler, tasavvufî birer semboldür. Gâlib, bu eseriyle Allah'a ulaşmak yolundaki sâlikin birtakım engellerle karşı karşıya kalabileceğini ve seyrüsülük esnasında bir mürşide ihtiyaç duyulduğunu anlatmak istemiştir.

Hüsn ü Aşk, gerek yazıldığı yüzyılda

¹ ÜSTÜNER, Kaplan (2020). *Hüsn ü Aşk'a Nazire Cân u Cânân*, İstanbul: H Yayınları.

² Araş. Gör., Harran Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı ABD., cidirbusra@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8600-9484

gerekse sonraki yüzyıllarda ilgiyle karşılanmış; mesnevîye çeşitli nazîreler ve ondan mülhem eserler yazılmıştır. Refî-i Âmidî'nin Cân u Cânân'ı, Keçecizâde İzzet Molla'nın Gülşen-i Aşk ve Nâz u Niyâz'ı, Mîr Mehmed Dâniş'in Gülşen-i Dâniş'i, Yenişehirli Avnî Bey'in Âteşgede'si bilinen bu tür eserlerdir. Bunlar arasında şekil ve muhteva açısından Hüsn ü Aşk'a en çok benzeyen eser, Refî-i Âmidî (ö. 1816) tarafından nazîre olarak kaleme alınmış olan Cân u Cânân'dır.

Cân u Cânân, kurgusal ve anlamsal olarak Hüsn ü Aşk'a tam bir nazîre niteliğindedir. Mesnevîde Hüsn ü Aşk'tan farklı olarak şahıs kadrosunun isimleri değişmiş; temsil ettikleri tasavvufî semboller korunmuştur. Refî, mesnevînin kurgusunu aynen muhafaza edip beyitleri kendi tarzı ve üslubuyla oluşturmuştur.

Refî, mesnevînin sebab-i te'lif bölümünde Şeyh Gâlib'in Hayrâbâd'ı alaya aldığı, onunla ilgili sert sözler söylediğini ancak bu eserin büyük ve muteber bir eser olduğunu ifade eder. Eserini; Nâbî'yi kınanmaktan kurtarmak, adını kalıcı kılmak ve Gâlib'in "Beş beytine bir nazîre söyle!" iddiasına karşılık vermek için yazdığını dile getirir.

Kaplan Üstüner tarafından 1998 yılında yüksek lisans tezi olarak hazırlanan ve 2003 yılında Milli Eğitim Bakanlığı yayınları arasında basılan Cân u Cânân, yine aynı yazar tarafından eksiklerinden arındırılıp nesre aktarılarak "Hüsn ü Aşk'a Nazîre Cân u Cânân" adıyla tekrar yayımlanmıştır.

Eser, ön söz, metin ve açıklamalar dâhil olmak üzere toplam üç bölümden meydana gelmiştir.

Üstüner, ön sözde çalışma hakkında genel bir değerlendirmede bulunarak muhtevanın kısa bir özetini vermiştir. Yazar burada, eserini hem baskısı tükendiği için yeniden yayımlamak hem de nesre aktarımını yaparak günümüz okuyucusuna hitap etmek amacıyla oluşturduğunu ifade etmiştir.

Metin bölümünde, Cân u Cânân'da yer alan 131 Farsça başlığın tercümesi yapılmış; toplam 2145 beyit nesre aktarılmıştır. Nesre aktarımda kullanılan kelimeler sağlam bir sözlük araştırmasıyla incelenerek metnin bağlamına en uygun şekilde yerleştirilmiştir. Aktarım sırasında beytin anlam dünyası okura sade ve anlaşılır bir dilde yansıtılmaya çalışılmış; girift ve anlaşılması güç ifadelerden kaçınılmıştır.

Kitabın sonuna eklenen açıklamalar kısmında ise mesnevîde yer alıp anlamlandırılmaya ihtiyaç duyulan kelime ve kelime grupları alfabetik sıraya göre düzenlenerek metin çerçevesinde açıklanmıştır.

Titiz ve özverili bir çalışmanın sonucu olan Hüsn ü Aşk'a Nazîre Cân u Cânân'ı nesre aktarma gayretini göstererek bilim dünyasının istifadesine sunan Prof. Dr. Kaplan ÜSTÜNER'i tebrik eder, nice çalışmalara imza atmasını dileriz.